

سرانجام مناقشات هند و پاکستان بر سر حاکمیت کشمیر

به دنبال تصمیم هند برای پایان دادن به خودمختاری ایالت جامو و کشمیر، نارندرا مودی، نخست‌وزیر هند، با وجود هشدارهای پاکستان رسماً به دو بند از قانون اساسی این کشور درباره کشمیر پایان داد و آن را از حالت ایالت خودمختار خارج کرده و این تصمیم را رسماً امضا کرد. کشمیر منطقه‌ای واقع در شمال شبه‌قاره هند در دامنه کوه‌های هیمالیاست که تا پیش از استقلال پاکستان، امپراتوری بریتانیا بود. در 1947 و بعد از اینکه مهاراجه کشمیر از پیوستن به پاکستان خودداری کرد، اختلاف بر سر مالکیت کشمیر به درگیری‌های دامنه‌داری بین دولت هند و پاکستان انجامید؛ در نتیجه بخش‌هایی از شمال کشمیر شامل کشمیر آزاد و گلگت-بلتستان تحت حمایت دولت پاکستان و منطقه جامو و کشمیر و لداخ تحت حمایت دولت هند درآمد. ناگفته نماند منطقه‌ای در شرق کشمیر نیز تحت سلطه چین است که با عنوان «اقصای چین» شناخته می‌شود.

این روزها هند خبر لغو وضعیت خودمختاری ایالت جامو و کشمیر و پایان دادن به بند 370 قانون اساسی هند را اعلام کرده و نمایندگان مجلس قانون‌گذاری «لوک سبها» نیز در نشست لایحه تقسیم ایالت جامو و کشمیر به دو سرزمین اتحادیه جداگانه را با 370 رأی موافق در برابر 70 رأی مخالف تصویب کردند. پاکستان در واکنش به اقدامات هند در کشمیر اعلام کرد سطح روابط دیپلماتیک با این کشور را کاهش خواهد داد، سفیر هند در اسلام‌آباد را اخراج خواهد کرد و تجارت و خدمات ریلی مشترک با هند را تعلیق خواهد کرد.

در پی این تصمیم جدید دولت هند، درگیری‌های شدیدی میان نظامیان هند و پاکستان در مرز کشمیر به وقوع پیوسته است. رسانه‌های محلی با استناد به منابعی در ارتش هند مدعی شدند نیروهای نظامی مستقر در خط مرزی کشمیر آتش سنگین تبادل کردند. منابع هند مدعی شده‌اند نیروهای پاکستانی درگیری‌ها را با شلیک خمپاره‌ای آغاز کردند. برخی کارشناسان این تصمیم جدید هند را در راستای اختلاف مذهبی تحلیل می‌کنند؛ در حالی که از یک سو، اختلافات بین حکومت هند و مردم کشمیر منطقه‌ای است و ارتباطی به اختلافات هندوها و مسلمانان ندارد و از سوی دیگر، شیعیان کشمیر در مناطق تحت حمایت پاکستان هستند، نه هندوستان. برای بررسی بیشتر ریشه و علل این تصمیم هند با دو تن از کارشناسان شبه‌قاره به گفت‌وگو نشستیم.

روحی صفت: لغو خودمختاری کشمیر ارتباطی به اختلافات هندوها و مسلمانان ندارد

آقای محسن روحی صفت، سفیر سابق ایران در پیشاور پاکستان، با اشاره به تنش‌های ایجاد شده میان ایالت کشمیر و هند گفت: آن‌گونه که در ماده 307 قانون اساسی هند گفته شده است، کشمیر و جامو به غیر از مسائل بانکی و وزارت خارجه در باقی موضوعات خودمختار بودند و مردم ساکن آن می‌توانند امتیازاتی در ایالت کشمیر داشته باشند و ساخت ملک یا مدرسه ... مربوط به مردم همین ایالت باشد.

همراهی فرماندار کشمیر با دولت هند

این کارشناس امور شبه‌قاره افزود: موضوعات گفته شده باعث واکنش تندروها و افراطیون از بخش سیاسی هندوها شد و در طول سال‌های گذشته، هیچ دولتی به لغو این امتیازات یا دیگر موارد توجه نکرد و شرایط لغو خودمختاری هم منوط به موافقت دولت حاکم بر منطقه کشمیر و جامو شد؛ اما چون اختیار در دست فرماندار کشمیر واگذار شده بود که منصوب به دولت دهلی است، موافقت این ایالت را در لغو خودمختاری از فرماندار گرفتند و آن را موافقت دولت هند تلقی کردند که این برای هندوستان و مردم کشمیر و جامو این سوال را مطرح کرد: «موضوعی که در قانون اساسی آمده است، چرا این‌گونه لغو می‌شود؟»

وی با بیان اینکه لغو خودمختاری کشمیر ارتباطی به اختلافات هندوها و مسلمانان ندارد، ادامه داد: حتی این موضوعات از زمان جواهر لعل نهرو ادامه داشت؛ ولی با چنین تصمیماتی مخالف بودند. نمی‌توان گفت این مسأله قطبی و بین هندوها یا مسلمانان تنشی ایجاد شده؛ چراکه به صورت قانونی هر دو طرف هندوها و مسلمانان مستقر در کشمیر و جامو بر لغو خودمختاری مخالف هستند. سفیر سابق ایران در پیشاور پاکستان یادآور شد: زمانی که جدایی پاکستان و هند اتفاق افتاد، قرار شد رهبران هر ایالتی به انگلستان اعلام کنند کدام ایالت به هند و کدام ایالت به پاکستان ملحق می‌شوند. ایالت‌های مسلمان‌نشین، به ویژه ایالت کشمیر که اکثر مسلمان بودند؛ ولی به دلیل اینکه رهبر آن مهاراجه بود، موجب شد برخی از اقوام پشتو به کشمیر حمله کنند و این منطقه را در اختیار بگیرند. پس از این حمله، مهاراجه کشمیر در مذاکراتش با دهلی، این امتیاز خودمختاری را گرفت؛ ولی منوط به این شرط که به هند بپیوندد.

وی تصریح کرد: می‌توان گفت نادیده گرفتن هند از سوی آمریکا بر سر موضوع افغانستان باعث شد دهلی این گونه اقدامات را انجام دهد و برای توجه بیشتر خودمختاری کشمیر را لغو کند. با وجود این، برخی هم این را متصور می‌شوند که به نظر می‌رسد دولت هند به دنبال این است که موضوعات اقتصادی را به سمت سیاسی بکشاند تا کمتر این موضوعات دیده شود؛ چراکه هند با برخی مشکلات اقتصادی دست‌وپنجه نرم می‌کند و حتی در جنگ تجاری دنیا، هند با کاهش صادرات روبه‌رو شده است و ایجاد

چنین تنش‌هایی می‌تواند نگاه‌ها را به دیگر سو معطوف کند.

احتمال جنگ هسته‌ای میان دهلی و اسلام‌آباد

این کارشناس امور مسائل شبه‌قاره با اشاره به وجود تنش‌های موجود میان دهلی و اسلام‌آباد بر سر کشمیر، اظهار کرد: با وجود لغو خودمختاری کشمیر و جامو می‌توان متصور شد در روابط هند و پاکستان شاهد افزایش تنش میان طرفین باشیم و به جنگ و درگیری گسترده منجر شود و حتی به برخورد هسته‌ای هم بکشد؛ چراکه یک‌بار هم قبلا به این سمت کشیده شده است. باید طرفین یا سازمان‌های جهانی تدابیری بیندیشند تا این موضوع منجر به جنگ نشود.

منصوری: احتمال واگذاری بخش مسلمان‌نشین کشمیر به پاکستان

آقای جواد منصوری، سفیر سابق ایران در پاکستان، با اشاره به تنش‌های موجود هند و پاکستان بر سر موضوع کشمیر و لغو خودمختاری این منطقه از سوی هندوستان گفت: مسأله کشمیر در چند دهه گذشته به مشکلی جدی برای دولت‌های هند و پاکستان تبدیل شده بود و هر دو طرف موفق نشدند این تنش را خاتمه دهند و حتی مردم کشمیر و جامو هم حاضر نشدند سلطه هند را بر این منطقه به‌طور مطلق بپذیرند. وی با اشاره به اینکه اختلافات بین حکومت هند و مردم کشمیر منطقه‌ای است، افزود: از چندین قرن پیش، مسلمانان در ایالت کشمیر بسیار پایبند اعتقادات خود هستند و دولت هند صرف‌نظر از حمایت هندوها، حمایت چندانی از این گروه اقلیت انجام نکرده است و دولت بریتانیا هم پس از استعمارگری طولانی و برای اینکه اختلافات همچنان در این منطقه ادامه داشته باشد، سر حاکمیت کشمیر میان هند و پاکستان تنش‌های حل‌نشده‌ای ایجاد کرد. این کارشناس امور شبه‌قاره با اشاره به اینکه لغو خودمختاری کشمیر ارتباطی با اختلافات مسلمانان و هندوها ندارد، تصریح کرد: لغو خودمختاری در کشمیر بدین دلیل است که دولت هند نتوانسته است مردم منطقه را به حاکمیت خودش قانع کند و چون از برقراری امنیت پایدار در این منطقه ناتوان بود، با اعمال قدرت بیشتر تمامی امتیازات داده‌شده به این منطقه را لغو کرد تا این منطقه را از موضوع پاکستان خارج کند.

وی افزود: دهلی تلاش می‌کند کشمیر را به موضوع داخلی هندوستان تبدیل کند تا پاکستان حقی در دخالت امور کشمیر نداشته باشد؛ حتی ممکن است هند برای لغو خودمختاری کشمیر و جامو بپذیرد که قسمت مسلمان‌نشین این منطقه بخشی از پاکستان باشد.

پس از استقلال هند و پاکستان از استعمار بریتانیا، تاکنون سه جنگ در سال‌های 1947، 1965 و 1971 میان دو کشور بر سر مسأله کشمیر رخ داده و بیش از 70 هزار نفر در این درگیری‌ها کشته شدند. ناگفته نماند هرازچندگاهی در خط کنترل منطقه آزاد کشمیر که در کنترل پاکستان قرار دارد و منطقه جامو و کشمیر که تحت حاکمیت هند است، درگیری‌هایی میان نظامیان دو کشور روی می‌دهد. از سال 2003 تاکنون، دو طرف یکدیگر را به نقض آتش‌بس در این منطقه متهم می‌کنند.

منبع: صبح نو

Source URL: <https://www.otaghkhabar24.com/news/177429>